

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 2. februarja 2023

Revizorji so preučili kohezijsko politiko kot orodje za odzivanje na krize

- o *EU je uvedla fleksibilnost, da bi dala na voljo neporabljena kohezijska sredstva.*
- o *50,4 milijarde EUR je bilo zagotovljenih kot dodatek k finančnim sredstvom kohezijske politike.*
- o *Uporaba kohezijske politike za reševanje kriz lahko vpliva na njen glavni strateški cilj.*

EU je hitro prilagodila pravila, da bi državam članicam omogočila prožnejšo uporabo skladov kohezijske politike pri odzivanju na pandemijo COVID-19. Zagotovila je tudi znatna nova sredstva za financiranje dodatnih naložb, vendar se je zaradi tega povečal tudi pritisk, da bi bilo sredstva EU treba porabiti hitro in kakovostno, je zapisalo Evropsko računsko sodišče v svojem novem poročilu. Če bi se kohezijska politika vedno znova uporabljala za reševanje kriz, bi lahko prišlo do oddaljitve od njenega glavnega strateškega cilja, tj. zmanjšanje razlik v razvoju med regijami, ugotavljajo revizorji.

EU je od začetka leta 2020 sprejela vrsto ukrepov za spopadanje z izzivi zaradi pandemije COVID-19. Eno od področij je bila kohezijska politika, pri kateri so bila s hitrim tristopenjskim odzivom spremenjena pravila za programsko obdobje 2014–2020. EU je v manj kot dveh mesecih po izbruhu pandemije v Evropi sprejela zakonodajne ukrepe za mobilizacijo neporabljenih sredstev prek naložbene pobude v odziv na koronavirus (CRII) in naložbene pobude v odziv na koronavirus plus (CRII+). V manj kot enem letu je sprejela pobudo za pomoč pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU), ki naj bi služila kot kratko- in srednjeročni instrument za ukrepe, namenjene odpravi posledic krize in okrevanju.

„Zaradi odziva EU je bila uporaba kohezijskih sredstev za pomoč državam članicam pri soočanju z gospodarskimi težavami, povezanimi s COVID-19, enostavnejša, čeprav bi se lahko nekateri obstoječi problemi posledično poslabšali,“ je dejala Iliana Ivanova, članica Evropskega računskega sodišča, ki je vodila revizijo. *„V vsakem primeru moramo zelo natančno oceniti, ali je kohezijska politika EU pravo proračunsko orodje za odzivanje na krize.“*

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celotno poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Z obema pobudama za odziv na koronavirus so bile uvedene ciljne prilagoditve nekaterih pravil kohezijske politike, s katerimi so se zagotovile likvidnost, prožnost in poenostavitev. Dodatnih 50,4 milijarde EUR (od tega sta več kot polovico prejeli Španija in Italija) je bilo zagotovljenih s pobudo REACT-EU, ki naj bi jih države članice porabile v zelo kratkem času (do konca leta 2023) in po lastni presoji. Zato pobuda REACT-EU učinkuje kot „premostitveno financiranje“ med letoma 2021 in 2023, zaradi česar je bil precej zakasnel začetek programov kohezijske politike za obdobje 2021–2027. Revizorji opozarjajo tudi na to, da bi zaradi pobude REACT-EU, poleg ponavljajočih se težav pri porabi sredstev EU, lahko prišlo tudi do hitenja pri porabi razpoložljivih sredstev pred koncem obdobja, kar bi lahko pomenilo, da se ne bi upoštevala stroškovna učinkovitost.

Zaradi večje fleksibilnosti je prišlo do precejšnjega prerazporejanja sredstev, in sicer 35 milijard EUR do 31. decembra 2021. Revizorji so ugotovili, da so bila finančna sredstva prerazporejena med naložbenimi področji, predvsem v zdravstvo (+80 %) in podporo podjetjem (+16 %), zmanjšala pa so se za informacijske in komunikacijske tehnologije, energetiko in okolje, vključevanje ter raziskave in inovacije. Sredstva so bila prerazporejena tudi na bolj razvite regije in regije v prehodu (+1,8 milijarde EUR). Revizorji ugotavljajo tudi, da se sicer pričakuje, da se bo iz pobude REACT-EU 25 % vseh finančnih sredstev prispevalo za podnebne cilje, vendar je malo verjetno, da bo to doseženo.

Kohezijska politika se pogosto uporablja za zagotavljanje kratkoročnih odzivov na krize, številne spremembe, ki so bili uvedene za ta namen, pa so postale običajne značilnosti politike. Vendar revizorji ugotavljajo, da dolgoročni učinek take uporabe še ni bil uradno ocenjen. Z novimi pravili kohezijske politike za obdobje 2021–2027, zlasti zaradi nedavno uvedene fleksibilnosti, bo njena sredstva lažje uporabljati za odzivanje na nepričakovane dogodke. Revizorji svarijo, da se bo zato pojavilo tveganje, da bi ponavljajoča se uporaba kohezijske politike v odziv na krize lahko vplivala na njen prvenstveni cilj krepitve ekonomske in socialne kohezije med regijami.

Informacije o poročilu

Kohezijska politika je eno največjih področij politike v proračunu EU, saj ji je bilo za obdobje 2014–2020 dodeljenih 355 milijard EUR. Njen glavni cilj je okrepiti ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo med regijami.

Posebno poročilo 02/2023: Prilagajanje pravil kohezijske politike za odzivanje na COVID-19 – Uporaba sredstev je prožnejša, vendar je potreben razmislek o kohezijski politiki kot orodju za odzivanje na krize, je na voljo na [spletišču Sodišča](#).

Ta revizija sledi mnenjema o pobudah [CRII+](#) in [REACT-EU](#) ter pregledu z naslovom [Tveganja, izzivi in priložnosti v odzivu gospodarske politike EU na krizo zaradi COVID-19](#). Črpa tudi iz nedavno objavljenega posebnega poročila o [financiranju kohezijske politike na podlagi smotrnosti](#) in nedavno objavljeni primerjalni analizi [financiranja EU v okviru kohezijske politike ter mehanizma za okrevanje in odpornost](#).

Kontakt za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – T: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547